

Academic Enhancement of Lecturers at Prince of Songkla University, Pattani Campus

Siriphan Dejponkrang

M.A.(Library and Information Science),

Department of Library Science and Information Science, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Prince of Songkla University

E-mail: dsiriph@bunga.pn.psu.ac.th

Abstracts

The research objectives were to examine the current academic enhancement situation, problems and obstacles that affect the academic enhancement of lecturers at Prince of Songkla University, Pattani campus. The findings were meant to be used as a guideline for personnel development. Questionnaires were administered to 148 lecturers. Data were analyzed using percentages, arithmetic mean, standard deviation, F-test and Scheffe's method. The findings were as follows: (1) In reading or searching information sources, it was found that most of the lecturers used books, journals, television respectively while the videos were the least used. (2) When comparing the difference of the lecturer's age, statistically significant difference in searching information from radio and television was observed at .05 equally. When comparing the teaching experience, statistically significant difference in searching information from radio and television was observed at .01 and .05 respectively. There was a statistically significant difference in searching information from radio at .01 among the lecturer from different academic background. (3) Most lectures applied the knowledge for writing their academic publications more than other purposes. (4) Concerning the academic activities, most lecturers occasionally participated in academic activities. (5) Main limitations of their academic enhancement were the lack of oversea academic visit, time constraints and limited information sources.

Keywords: academic enhancement, lecturer, Prince of Songkla University, Pattani Campus

การพัฒนาตนเองด้านวิชาการของอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

สิริพันธ์ เดชพลกรัง

ศส.ม.(บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์), อาจารย์

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

E-mail: dsiriph@bunga.pn.psu.ac.th

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนา ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาตนเองด้านวิชาการของคณาจารย์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างคือ คณาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จำนวน 148 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และวิธีของ Scheffe (Scheffe's method) ผลการวิจัยพบว่า (1) คณาจารย์ค้นคว้า/เข้าถึงข้อมูลสารนิเทศจากการอ่านหนังสือในสาขาวิชา วารสาร โทรทัศน์ และวิทยุทัศน์ ตามลำดับ (2) อายุ ประสบการณ์ในการสอน และสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษามีผลต่อวิธีการและช่องทางการเข้าถึงข้อมูลสารนิเทศ (3) คณาจารย์ส่วนใหญ่ประยุกต์ความรู้และสารนิเทศที่สืบค้นได้ในการเขียนบทความทางวิชาการเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ (4) คณาจารย์ส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการบ้างเป็นบางครั้ง และ (5) ความจำกัดของทุนศึกษาดูงานในต่างประเทศ ข้อจำกัดเรื่องเวลาและแหล่งสารนิเทศเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาตนเองของคณาจารย์

คำสำคัญ: การพัฒนาตนเองด้านวิชาการ, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, อาจารย์

บทนำ

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีเป้าหมายเพื่อผลิตกำลังคนในระดับวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงเพื่อพัฒนาประเทศ การจัดการศึกษาในระดับนี้นับว่าอาจารย์เป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่งหากอาจารย์ไม่มีคุณภาพก็ยากที่จะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ (จินตนา ยูนิพันธ์ และคณะ, 2530) ดังที่ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ (2541, 254-255) ได้กล่าวไว้ว่ามหาวิทยาลัยเป็นแหล่งวิชาการที่แท้จริงของสังคม หน้าที่ของอาจารย์มหาวิทยาลัยจึงเป็นหน้าที่ในการศึกษา พัฒนาและสร้างความรู้ให้กับสังคม ถ้าอาจารย์ไม่ทำหน้าที่นี้ในสังคมเสียแล้วสังคมก็ขาดที่พึ่ง

ที่สำคัญไป และแสดงความไม่รับผิดชอบในฐานะวิชาชีพ อาจารย์มหาวิทยาลัย ซึ่งการแสดงความรับผิดชอบในหน้าที่นี้คือการที่อาจารย์มหาวิทยาลัยจะต้องติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการอยู่เสมอ ยิ่งในปัจจุบันนี้วิชาการเกิดและพัฒนาอย่างกว้างขวาง จำเป็นที่อาจารย์มหาวิทยาลัยจะต้องติดตามอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอและทันกับการเปลี่ยนแปลง เมื่อติดตามแล้วเป็นหน้าที่ของอาจารย์มหาวิทยาลัยที่จะต้องพัฒนาแนวคิด เนื้อหา และกระบวนการขึ้นมาใหม่จากความรู้ที่มีอยู่ ซึ่งบทบาทสำคัญที่สุดของการเป็นที่พึ่งทางวิชาการให้แก่สังคมคือ

การสร้างสรรคความรู้ใหม่ด้วยการวิจัย การวิจัยเป็นการแสวงหาความรู้ใหม่ ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาต้องทำหน้าที่นี้กันอย่างจริงจัง อาจารย์มหาวิทยาลัยที่ไม่ทำหน้าที่นี้ถือว่ายังไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่วิชาชีพอาจารย์มหาวิทยาลัยอย่างครบถ้วนพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมมลิลา (2528) ที่กล่าวถึงคุณลักษณะของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่ดีที่สำคัญอย่างยิ่งคือต้องมีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อใช้ประกอบการสอน มีความสนใจที่จะใช้ห้องสมุดและแหล่งวิชาการเสมอๆ ส่วนลักษณะสำคัญเฉพาะด้านของอาจารย์มหาวิทยาลัยที่ดีคือ มีความรู้ ความสามารถทางวิชาการ และมีการค้นคว้าวิจัย และเผยแพร่งานทางวิชาการด้วย กล่าวโดยสรุปอาจารย์มหาวิทยาลัยจะมีคุณภาพได้จะต้องมีการพัฒนาตนเองด้านวิชาการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อความเจริญก้าวหน้าของหน่วยงาน การพัฒนาบุคลากรจึงมีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อหน่วยงาน เพราะการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานคือการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานนั้น (พนัส หันนาคินทร์, 2526, 132-133; ยนต์ ชุ่มจิต, 2535, 2)

การศึกษาเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตนเองนั้น ผู้วิจัยขอเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรโดยสังเขปแล้วเชื่อมโยงกับการพัฒนาตนเอง ดังนี้ ประชุม รอดประเสริฐ (2528, 132) ได้ให้ความหมายของคำว่า การพัฒนาบุคลากร ไว้ว่า หมายถึง กระบวนการในการเสริมสร้างบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ ตลอดจนเจตคติอันจะเป็นผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นงเยาว์ ธาราศรีสุทธิ และคณะ (2529, 98) ได้ให้ความหมายการพัฒนาบุคลากรว่าหมายถึง กระบวนการเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญและความสามารถของบุคคล เช่น การให้การศึกษา การเข้ารับการศึกษาฝึกอบรมรวมถึงการดูงาน

เกศินี หงส์นันทน์ (2531, 78) กล่าวถึง การพัฒนาบุคลากรไว้ว่า เป็นกรรมวิธีต่างๆ ที่มุ่งจะเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะและความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยัง

มุ่งที่จะพัฒนาทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานไปในทางที่ถูกต้อง จากความหมายดังกล่าวพอสรุปได้ว่าการพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการในการเสริมสร้างคุณภาพของบุคลากรให้สูงขึ้น โดยการให้การศึกษา ฝึกอบรม ตลอดจนการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้ความสามารถแก่บุคลากร อันจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อหน่วยงานยิ่งขึ้น

ส่วนความสำคัญของการพัฒนาตนเองของบุคลากรพอรวบรวมได้ดังนี้ พนัส หันนาคินทร์ (2530, 135-149) กล่าวถึงการพัฒนาตนเองของแต่ละบุคคลไว้ว่าบุคลากรแต่ละคนควรมีแผนการปรับปรุงตนเองให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาของสถาบัน ทั้งนี้ตัวบุคลากรก็ต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนอย่างแจ่มแจ้งจึงจะสามารถทราบได้ว่าตนเองควรจะปรับและพัฒนาอย่างไร จึงจะสามารถปฏิบัติตามบทบาทที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการดำเนินการพัฒนาบุคลากรนั้นผู้บริหารทุกระดับควรมีส่วนร่วมในการจัดและดำเนินการ

ยนต์ ชุ่มจิต (2535, 2) กล่าวถึง ความสำคัญของการพัฒนาครูไว้ว่าครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาสังคมและชาติบ้านเมือง เพราะครูต้องรับหน้าที่ในการพัฒนาบุคคลในสังคมให้มีความเจริญงอกงามอย่างเต็มที่จนบุคคลเหล่านั้นสามารถที่จะใช้ความรู้ ความสามารถของตนเพื่อพัฒนาชาติบ้านเมืองต่อไป ดังนั้นการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลที่มีศักยภาพอย่างดีที่สุดจึงเป็นงานที่นักวิชาการศึกษา/ผู้นิเทศ และหรือผู้บริหารการศึกษาจะต้องกระทำอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่าการพัฒนาบุคลากรนั้นเป็นความจำเป็นและมีความสำคัญต่อหน่วยงาน เพราะการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานนั้นก็คือการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของหน่วยงานนั้นๆ การพัฒนาบุคลากรจึงเป็นสิ่งที่ทุกหน่วยงานจะต้องจัดให้มีขึ้นเพื่อความเจริญรุ่งเรืองของหน่วยงานนั่นเอง

แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมและวิธีการที่ใช้ในการพัฒนาบุคลากร สามารถกระทำได้หลายวิธีดังนี้

1. การจัดและให้ความสำคัญกับห้องสมุด ซึ่งเป็นแหล่งความรู้ที่ดีที่สุดในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ซึ่งจะช่วยให้สามารถปรับปรุงการเรียนการสอนได้ดีขึ้น

2. การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการที่มีระเบียบแบบแผนซึ่งมุ่งหมายที่จะพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และความชำนาญ เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะของหน่วยงาน

3. การศึกษาต่อ อาจจะทำได้ทั้งการศึกษาต่อภายในประเทศและต่างประเทศ การพัฒนาบุคคลแบบการศึกษาต่อนี้ทำให้นักศึกษาได้นำความรู้และประสบการณ์ต่างๆ มาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น

4. การศึกษาดูงาน เป็นการศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ เพื่อนำเอาประสบการณ์ใหม่ๆ มาปรับปรุงการปฏิบัติงาน

5. การสัมมนา เป็นการประชุมร่วมกันเพื่อศึกษาค้นคว้าเรื่องราวต่างๆ ซึ่งอาจแบ่งกลุ่มศึกษาเรื่องที่กำหนดไว้ แล้วนำผลการศึกษามาเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ ดังนั้นการสัมมนาจึงเป็นการพัฒนาบุคคลอย่างหนึ่งที่ทำให้ได้ความรู้ และประสบการณ์ใหม่ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

6. การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการประชุมปรึกษาหารือกันเพื่อแก้ปัญหา จะมีการเชิญวิทยากรที่มีประสบการณ์เป็นผู้ให้การอบรมและดำเนินการ ในระหว่างประชุมเชิงปฏิบัติการก็จะมีกรลงมือกระทำเพื่อแก้ปัญหาจริงๆ ดังนั้นจึงถือได้ว่าเป็นการพัฒนาบุคคลที่ทำให้ได้ความรู้และประสบการณ์ ทั้งจากฟังการบรรยายจากวิทยากร และการลงมือกระทำเพื่อแก้ปัญหา (สุนทร สุนันท์ชัย, ม.ป.บ., 87-94 อ้างถึงใน เนื่องนิตย์ จำแก้ว, 2537, 12-14; หวน พินธุพันธ์, 2528 อ้างถึงใน จีรเนาว์ ทศศรี, 2533, 14-15; มนสิช ลิทธิสมบูรณ์, 2536, 78-82)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่าการพัฒนาบุคลากรสามารถกระทำได้หลายวิธี ซึ่งจะใช้วิธีการใดบ้างนั้นขึ้นอยู่กับหน่วยงานที่รับผิดชอบจะเลือกใช้ โดยคำนึงถึงโอกาส ความเหมาะสมและความต้องการของบุคลากรเป็นสำคัญ

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตนเองของบุคลากรในสถาบัน มีผู้ทำการศึกษาไว้ดังนี้

สุวรรณีย์ ศรีคุณ (2521) วิจัยเรื่องปัญหาและความต้องการการพัฒนาด้านวิชาการของครูอาจารย์วิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์ที่มีอายุราชการต่างกันมีความต้องการในการพัฒนาด้านวิชาการแตกต่างกัน ในด้านการส่งเสริมให้มีโอกาสศึกษาต่อเพื่อเพิ่มคุณวุฒิอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนอาจารย์ที่สอนหมวดวิชาต่างกันมีปัญหาในการพัฒนาด้านวิชาการต่างกัน ในด้านการส่งเสริมงานวิจัยและเผยแพร่คู่มือการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้อาจารย์ที่สอนในหมวดวิชาต่างกันมีความต้องการในการพัฒนาอาจารย์ด้านวิชาการแตกต่างกันในด้านการส่งเสริมให้มีโอกาสศึกษาต่อเพื่อเพิ่มคุณวุฒิกับด้านการส่งเสริมงานวิจัยและการพิมพ์เผยแพร่ คู่มือการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จีรเนาว์ ทศศรี (2533) วิจัยเรื่องการพัฒนาตนเองด้านวิชาการของอาจารย์ในคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผลการวิจัยปรากฏว่าอาจารย์มีการพัฒนาตนเองโดยการอ่านวารสารและรายงานวิจัยทางการพยาบาลและสาขาที่เกี่ยวข้องมากที่สุด ส่วนผลการเปรียบเทียบการพัฒนาตนเองจำแนกตามอายุ ประสบการณ์ในการสอนและภาควิชา ปรากฏว่าส่วนใหญ่ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ วิธีการพัฒนาที่ต้องการมากที่สุดคือ การเขียนตำราทางวิชาการ และคณะควรมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่จัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาตนเองด้านวิชาการภาคการศึกษาละ 2-3 ครั้ง

ส่วนงานวิจัยที่ได้ศึกษาถึงอุปสรรคสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาบุคลากรในสถาบัน มีดังนี้

สุธีระ ทานตวนิช (2519) วิจัยเรื่องบทบาททางวิชาการของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ปีการศึกษา 2517 พบว่าอาจารย์ส่วนมากไม่ได้ทำการวิจัย และในรอบปีที่ศึกษานั้นมีการทำวิจัยคิดเป็นร้อยละ 12.82 เท่านั้น อุปสรรคสำคัญมากที่สุดถึงปานกลางที่อาจารย์ส่วนมากเห็นว่า ทำให้ไม่อาจทำการวิจัยได้ คือขาดการสนับสนุนด้านการเงินและอุปกรณ์

ขาดความสะดวกและขาดความร่วมมือ มีชั่วโมงสอนมาก ไม่เห็นความสำคัญของการวิจัย ขาดผู้นำในการวิจัย ขาดความรู้และทักษะการทำวิจัย มีส่วนน้อยเห็นว่าอุปสรรคต่อไปนี้มีมีความสำคัญปานกลางถึงมากที่สุดคือ ไม่มีเวลา เพราะต้องใช้เวลาหารายได้ทางอื่น เช่น การสอนนิสิต ภาคสมทบ ไม่เป็นความดีความชอบในการปฏิบัติราชการ ขาดแรงจูงใจที่เป็นเงิน ขาดแรงจูงใจที่เป็นเกียรติยศ และหวาดเกรงภัยอันเนื่องมาจากผลของการวิจัยนั้น

มานิดา เพชรรัตน์ (2529) วิจัยเรื่องการศึกษา ปัญหาและความต้องการด้านการวิจัยของอาจารย์ มหาวิทยาลัยในภาคใต้ ผลปรากฏว่าอาจารย์มีปัญหา ด้านความรู้ ด้านการเงิน ด้านเวลา ด้านเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ในการวิจัยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน อีกทั้งยังพบว่าอาจารย์มีความต้องการด้านความรู้ ด้านการเงิน ด้านเวลา ด้านเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ในการวิจัยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน อีกทั้งยังพบว่าอาจารย์มีความต้องการด้านความรู้ ด้านเวลาในการวิจัยในระดับปานกลาง มีความต้องการด้านการเงินและเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ในการวิจัยในระดับสูง

จินตนา ยูนิพันธ์ และคณะ (2530) วิจัยเรื่องการพัฒนาตนเองของพยาบาลไทยในหน่วยงานของรัฐทั่วประเทศ ผลการวิจัยปรากฏว่าปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการไม่ได้ไปอบรมดูงาน หรือศึกษาต่อ มีปัจจัยเรียงตามลำดับดังนี้ ไม่มีความพร้อม หน่วยงานไม่อนุมัติ ไม่มีผู้ทำงานแทน ไม่มีทุนการศึกษา สอบคัดเลือกลงเข้าศึกษาต่อไม่ได้ ยังไม่ถึงคิวที่จะได้ไป และอายุมากเกินไป

จะเห็นว่าสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาหลายแห่งได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเองของบุคลากรในสถาบัน และงานวิจัยที่ผ่านมาพอสรุปได้ว่า ความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นตัวแปรที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่ง (สุวรรณณี ศรีคุณ, 2521; จีรเนาว์ ทักศรี, 2533) และอุปสรรคสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาบุคลากรในสถาบัน คือ อุปสรรคด้านการเงิน ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ ด้านความรู้และทักษะการทำวิจัย ข้อจำกัดทางด้านเวลา และขาดการสนับสนุนจากสถาบัน (สุธีระ ทานตวนิช, 2519; มานิดา เพชรรัตน์, 2529; จินตนา ยูนิพันธ์ และคณะ, 2530)

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถือเป็นสถาบันอุดมศึกษาอีกแห่งหนึ่งที่มีภาระหน้าที่สำคัญในการผลิตกำลังคนในระดับวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงเพื่อพัฒนาประเทศ บุคลากรสำคัญที่จะทำให้อาจารย์ในมหาวิทยาลัยบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้คือ อาจารย์ในมหาวิทยาลัยซึ่งมีอยู่ทั้งสิ้น 353 คน หากอาจารย์เหล่านี้มีความรู้ความสามารถทางวิชาการและมีการพัฒนาตนเองด้านวิชาการอย่างสม่ำเสมอ ย่อมจะส่งผลให้การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษาสภาพ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาด้านวิชาการของคณาจารย์จะเป็นแนวทางหนึ่งที่ใช้ในการพัฒนาบุคลากรมหาวิทยาลัยต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาวิธีการพัฒนาตนเองด้านวิชาการของคณาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
2. เพื่อเปรียบเทียบวิธีการพัฒนาตนเองด้านวิชาการของคณาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ วุฒิมหาวิทยาลัย สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน
3. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้สารสนเทศที่ได้จากการพัฒนาตนเองด้านวิชาการของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
4. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาตนเองด้านวิชาการของคณาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา เพื่อศึกษาการพัฒนาวิชาการของคณาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
2. ประชากร
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นอาจารย์จากทุกภาค/แผนกวิชา ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่ทำหน้าที่สอนในระดับปริญญาตรีมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ภาคการศึกษารวมทั้งสิ้น 353 คน

แต่ประชากรที่ปฏิบัติงานในช่วงที่ผู้วิจัยทำการศึกษามีจำนวน 241 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ อายุ เพศ วุฒิต่าง การศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

อายุ แบ่งเป็น อายุต่ำกว่า 30 ปี อายุ 30-35 ปี อายุ 36-40 ปี และอายุ 40 ปีขึ้นไป

ประสบการณ์ในการสอน แบ่งเป็น น้อยกว่า 5 ปี 6-10 ปี 11-15 ปี และ 15 ปีขึ้นไป

สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา แบ่งเป็น

- ด้านศึกษาศาสตร์ ประกอบด้วยกลุ่มวิชาพื้นฐานการศึกษา หลักสูตรและการสอน การวัดและประเมินผล เทคโนโลยีการศึกษา บริหารการศึกษา จิตวิทยาและการแนะแนวการศึกษา การศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาพิเศษ พลศึกษา และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

- ด้านมนุษยศาสตร์ ประกอบด้วยกลุ่มวิชาปรัชญา ภาษา ศาสนา ประวัติศาสตร์ โบราณคดี วรรณคดี ศิลปกรรม บรรณารักษศาสตร์ สารสนเทศศาสตร์ นิเทศศาสตร์ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

- ด้านสังคมศาสตร์ ประกอบด้วยกลุ่มวิชาด้านกฎหมาย รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา มานุษยวิทยา พัฒนาสังคม และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

- ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประกอบด้วยกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ชีวภาพ คณิตศาสตร์และสถิติ ฟิสิกส์ ชีวเคมี เคมีอุตสาหกรรม อาหารเคมี เคมีโพลิเมอร์ ปิโตรเคมี ทรัพยากรประมง อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมวิจัย และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การพัฒนาด้านวิชาการ ซึ่งแบ่งเป็น

- การศึกษาด้วยตนเอง ได้แก่ การค้นคว้าจากห้องสมุด การอ่าน การเขียนตำราทางวิชาการ การเขียนบทความทางวิชาการ การติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการจากสื่อประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นวิทยุ โทรทัศน์ Internet และสื่อประเภทบุคคล เช่น การฟังบรรยายทางวิชาการ

- การเข้าร่วมกิจกรรมรูปแบบต่างๆ ได้แก่ การเข้าร่วมการสัมมนา การฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรระยะสั้นหรือระยะยาว การศึกษาดูงาน รวมทั้งการศึกษาต่อเพื่อเพิ่มวุฒิทางการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนาตนเองด้านวิชาการ หมายถึง กระบวนการเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ตนเองมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการทำงาน เพื่อพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยการศึกษาด้วยตนเอง หรือการเข้าร่วมกิจกรรมรูปแบบต่างๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **กลุ่มตัวอย่าง** ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้คณะเป็นชั้นในการสุ่มซึ่งประกอบด้วยคณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และวิทยาลัยอิสลามศึกษา รวมจำนวน 148 คน ตามจำนวนที่กำหนดไว้ในตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Krejcie and Morgan, 1970, 608 อ้างถึงใน เพ็ญแข แสงแก้ว, 2541, 60)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองโดยการอ่าน/ค้นคว้า ข้อมูลจากทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่างๆ รูปแบบการประยุกต์ใช้ความรู้ การเข้าร่วมกิจกรรม ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาตนเองเป็นแบบสอบถามปลายปิดที่ผู้วิจัยเสนอให้เลือกตอบเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ที่มี 5 ระดับ

2.2 แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ ได้นำไปทดลองใช้กับอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับตามวิธีการของ Cronbach (Cronbach's method) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.89

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะศึกษาศาสตร์ และวิทยาลัยอิสลามศึกษา ผู้วิจัยจัดแบบสอบถามตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ให้เลขาธิการ/ธุรการภาคฯ ช่วยแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถามให้

3.2 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ผู้วิจัยแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองส่วนหนึ่ง และขอความร่วมมือจากเลขาธิการ/ธุรการภาคฯ อีกส่วนหนึ่ง

3.3 การเก็บข้อมูลใช้เวลาตั้งแต่เดือนธันวาคม 2542 ถึงเดือนเมษายน 2543 ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 118 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 79.73

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for MS WINDOWS เพื่อหาค่าดังต่อไปนี้

4.1 หาจำนวนและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

4.2 หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการใช้สารนิเทศในการพัฒนาด้านวิชาการของคณาจารย์โดยการติดตามความรู้จากทรัพยากรสารนิเทศประเภทต่างๆ และการประยุกต์ใช้ความรู้

4.3 ทดสอบความแตกต่างในการใช้สารนิเทศในการพัฒนาด้านวิชาการในการอ่าน/ค้นคว้าข้อมูลจากทรัพยากรสารนิเทศของคณาจารย์ที่มีอายุ วุฒิการศึกษา สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา และประสบการณ์ในการสอนต่างกัน โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-Test)

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1) ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยการหาค่า IC ของแบบสอบถาม

2) ประมาณค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

3) หาค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

4) หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการอ่าน/ค้นคว้าข้อมูลจากทรัพยากรสารนิเทศประเภทต่างๆ รวมทั้งการประยุกต์ใช้ความรู้ของคณาจารย์

5) ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม โดยการทดสอบค่า F (F-test)

6) ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของ Scheffe (Scheffe's method)

5. เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลผล

เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอบช่องมากที่สุด ให้ค่าน้ำหนัก 5

ตอบช่องมาก ให้ค่าน้ำหนัก 4

ตอบช่องปานกลาง ให้ค่าน้ำหนัก 3

ตอบช่องน้อย ให้ค่าน้ำหนัก 2

ตอบช่องน้อยที่สุด ให้ค่าน้ำหนัก 1

เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านข้อจำกัดและอุปสรรคในการพัฒนาตนเองด้านวิชาการของคณาจารย์ โดยยึดค่าเฉลี่ยดังต่อไปนี้

4.51-5.00 = มากที่สุด

3.51-4.50 = มาก

2.51-3.50 = ปานกลาง

1.51-2.50 = น้อย

1.00-1.50 = น้อยที่สุด

ผลการวิจัย

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดหญิงและเพศชายมีจำนวนใกล้เคียงกัน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 50.8 และร้อยละ 49.2 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 57.6 มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.4 มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.9 สำเร็จการศึกษาทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านมนุษยศาสตร์ และด้านการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 28.8 ทั้ง 3 ด้าน ส่วนคณาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาทางด้านสังคมศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 13.6 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์มีดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาวิธีการพัฒนาตนเองด้านวิชาการของคณาจารย์

1.1 ในด้านการพัฒนาด้านวิชาการของคณาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พบว่าคณาจารย์มีวิธีการพัฒนาตนเองด้านวิชาการจากการอ่านและค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือในสาขาวิชามากที่สุด รองลงมาคือ การอ่าน/ค้นคว้าจากวารสาร และการติดตามความรู้/ความก้าวหน้าจากโทรทัศน์ ส่วนการ

ติดตามความรู้/ความก้าวหน้าจากวีดิทัศน์จะน้อยที่สุด แต่เมื่อดูจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจะเห็นว่าการค้นคว้าข้อมูลจากฐานข้อมูล (CD-ROM) มีค่าของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 19.07 การอ่าน/ค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือในสาขาวิชา มีค่าของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 14.53 และการติดตามความรู้/ความก้าวหน้าทางสาขาวิชาจากเว็บไซต์ต่างๆ ทางอินเทอร์เน็ต มีค่าของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 13.18 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการติดตามความรู้ ความก้าวหน้าของกลุ่มตัวอย่างจากทรัพยากรสารสนเทศประเภทดังกล่าวข้างต้น มีความแตกต่างกันมาก ดังตารางที่ 1

เมื่อจำแนกตามเพศพบว่าอาจารย์เพศชายจะติดตามความรู้และความก้าวหน้าในสาขาวิชาจากเว็บไซต์ต่างๆ ทาง Internet มากที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 8.60 เรื่องต่อเดือน และติดตามความรู้/ความก้าวหน้าจากวีดิทัศน์น้อยที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 1.81 เรื่องต่อเดือน ส่วนอาจารย์ที่เป็นเพศหญิงจะติดตามความรู้/ความก้าวหน้าในสาขาวิชาโดยการอ่าน/ค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือในสาขาวิชามากที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 9.15 เรื่องต่อเดือน และติดตามความรู้/ความก้าวหน้าจาก

ฐานข้อมูลออนไลน์ (Online Resources) น้อยที่สุดโดยเฉลี่ยจำนวน 1.23 เรื่องต่อเดือน

เมื่อจำแนกตามสาขาวิชาพบว่าอาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาทางด้านศึกษาศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มีการพัฒนาตนเองด้านวิชาการโดยการอ่าน/ค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือในสาขาวิชามากที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 7.85 และ 10.58 เรื่องต่อเดือน ตามลำดับ ส่วนอาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาทางด้านสังคมศาสตร์จะพัฒนาตนเองด้านวิชาการโดยการติดตามความรู้จากโทรทัศน์มากที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 10.53 เรื่องต่อเดือน และอาจารย์ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการติดตามความรู้/ความก้าวหน้าในสาขาวิชาจากเว็บไซต์ต่างๆ ทางอินเทอร์เน็ตมากที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 8.48 เรื่องต่อเดือน และพบว่าอาจารย์ทางด้านศึกษาศาสตร์และทางด้านวิทยาศาสตร์/เทคโนโลยีมีการพัฒนาตนเองด้านวิชาการโดยการติดตามความรู้/ความก้าวหน้าทางสาขาวิชาจากวีดิทัศน์น้อยที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 1.61 และ 1.51 เรื่องต่อเดือนตามลำดับ ส่วนอาจารย์ทางด้านมนุษยศาสตร์มีการติดตามความรู้/ความก้าวหน้าทางสาขาวิชาจากฐานข้อมูลออนไลน์ (Online Resources)

ตารางที่ 1 การใช้สารสนเทศในการพัฒนาตนเองด้านวิชาการของคณาจารย์มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ประเภททรัพยากรสารสนเทศ	จำนวนเรื่อง (ต่อเดือน)	
	\bar{x}	S.D.
การอ่าน/ค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือในสาขาวิชา	8.41	14.53
การอ่าน/ค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือต่างสาขาวิชา	4.78	7.26
การอ่าน/ค้นคว้าข้อมูลจากวารสาร	6.79	10.95
การอ่าน/ค้นคว้าข้อมูลจากรายงานการวิจัย	4.22	11.59
การค้นคว้าข้อมูลจากฐานข้อมูล (CD-ROM)	3.46	19.07
การติดตามความรู้และความก้าวหน้าทางสาขาวิชาจากฐานข้อมูลออนไลน์ (Online Resources)	2.24	5.22
การติดตามความรู้และความก้าวหน้าทางสาขาวิชาจากเว็บไซต์ต่างๆ ทาง Internet	5.41	13.18
การติดตามความรู้และความก้าวหน้าทางสาขาวิชาจากวิทยุ	3.80	7.64
การติดตามความรู้และความก้าวหน้าทางสาขาวิชาจากโทรทัศน์	6.32	9.55
การติดตามความรู้และความก้าวหน้าทางสาขาวิชาจากวีดิทัศน์	1.53	3.01

น้อยที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 0.94 เรื่องต่อเดือน และอาจารย์ทางด้านสังคมศาสตร์มีการค้นคว้าข้อมูลจากฐานข้อมูล (CD-ROM) น้อยที่สุดโดยเฉลี่ยจำนวน 1.81 เรื่องต่อเดือน

เมื่อจำแนกตามอายุพบว่าอาจารย์ที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี, อายุ 30-35 ปี และอายุ 36-40 ปี มีการพัฒนาตนเองด้านวิชาการโดยการติดตามความรู้/ความก้าวหน้าในสาขาวิชาจากเว็บไซต์ต่างๆ ทาง Internet มากกว่าการติดตามความรู้จากทรัพยากรสารสนเทศประเภทอื่นๆ โดยเฉลี่ยจำนวน 8.57, 6.50 และ 10.30 เรื่องต่อเดือนตามลำดับ ส่วนอาจารย์ที่มีอายุมากกว่า 40 ปี มีการพัฒนาตนเองด้านวิชาการโดยการอ่าน/ค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือในสาขาวิชามากกว่าการติดตามความรู้จากทรัพยากรสารสนเทศประเภทอื่นๆ โดยเฉลี่ยจำนวน 9.98 เรื่องต่อเดือน และอาจารย์ที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี และอายุระหว่าง 30-35 ปีนั้น มีการพัฒนาตนเองด้านวิชาการโดยการติดตามความรู้และความก้าวหน้าทางสาขาวิชาจากวิกิพีเดีย น้อยกว่าการติดตามความรู้จากทรัพยากรสารสนเทศประเภทอื่นๆ โดยเฉลี่ยจำนวน 0.78 และ 1.00 เรื่องต่อเดือนตามลำดับ ส่วนอาจารย์ที่มีอายุระหว่าง 36-40 ปี มีการค้นคว้าข้อมูลจากฐานข้อมูล (CD-ROM) น้อยกว่าการติดตามความรู้จากทรัพยากรสารสนเทศประเภทอื่นๆ โดยเฉลี่ยจำนวน 0.30 เรื่องต่อเดือน และอาจารย์ที่มีอายุมากกว่า 40 ปี มีการติดตามความรู้/ความก้าวหน้าทางสาขาวิชาจากฐานข้อมูลออนไลน์ (Online Resources) น้อยกว่าการติดตามความรู้จากทรัพยากรสารสนเทศประเภทอื่นๆ โดยเฉลี่ยจำนวน 1.58 เรื่องต่อเดือน

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการสอนพบว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 5 ปี และ 6-10 ปี มีการพัฒนาตนเองด้านวิชาการโดยการติดตามความรู้/ความก้าวหน้าในสาขาวิชาจากเว็บไซต์ต่างๆ ทางอินเทอร์เน็ตมากที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 8.85 และ 6.04 เรื่องต่อเดือนตามลำดับ อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนระหว่าง 11-15 ปี มีการพัฒนาตนเองด้านวิชาการโดยการติดตามความรู้/ความก้าวหน้าจากโทรทัศน์มากที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 5.56 เรื่องต่อเดือน ส่วนอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 15 ปี

มีการพัฒนาตนเองด้านวิชาการโดยการอ่านและค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือในสาขาวิชามากที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 11.88 เรื่องต่อเดือน และพบว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 5 ปีนั้น มีการติดตามความรู้และความก้าวหน้าจากวิกิพีเดีย น้อยที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 1.11 เรื่องต่อเดือน ส่วนอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนระหว่าง 6-10 ปี และ 11-15 ปี มีการค้นคว้าข้อมูลจากฐานข้อมูล (CD-ROM) น้อยที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 0.41 และ 0.50 เรื่องต่อเดือนตามลำดับ และอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 15 ปีนั้น มีการติดตามความรู้/ความก้าวหน้าทางสาขาวิชาจากฐานข้อมูลออนไลน์ (Online Resources) น้อยที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 1.61 เรื่องต่อเดือน

เมื่อจำแนกตามวุฒิทางการศึกษาพบว่าอาจารย์ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีจะติดตามความรู้/ความก้าวหน้าในสาขาวิชาจากเว็บไซต์ต่างๆ ทางอินเทอร์เน็ตมากที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 4.50 เรื่องต่อเดือน อาจารย์ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกจะพัฒนาตนเองด้านวิชาการโดยการอ่าน/ค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือในสาขาวิชามากที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 7.70 และ 11.41 เรื่องต่อเดือนตามลำดับ ส่วนการติดตามความรู้/ความก้าวหน้าจากวิกิพีเดีย นั้นพบว่าอาจารย์ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีและปริญญาเอก มีการติดตามความรู้จากวิกิพีเดีย น้อยที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 1.25 และ 1.45 เรื่องต่อเดือน ตามลำดับ ส่วนอาจารย์ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาโทมีการค้นคว้าข้อมูลจากฐานข้อมูล (CD-ROM) น้อยที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 1.10 เรื่องต่อเดือน

1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมในการพัฒนาตนเองด้านวิชาการของคณาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี พบว่าไม่ว่าหน่วยงานใดจะเป็นผู้จัดกิจกรรมในการพัฒนาด้านวิชาการ อาจารย์ส่วนใหญ่จะเข้าร่วมกิจกรรมเป็นบางครั้ง ดังตารางที่ 2 และพบว่าความต้องการมากที่สุดในการพัฒนาตนเองด้านวิชาการของคณาจารย์คือ การไปศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ระยะสั้น (Short Course) เกี่ยวกับสาขาวิชา/เรื่องที่น่าสนใจ คิดเป็นร้อยละ 79.7 ดังตารางที่ 3 และเห็นว่าระยะเวลาที่สมควรจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาด้านวิชาการคือ ช่วง

ตารางที่ 2 การเข้าร่วมกิจกรรมในการพัฒนาตนเองด้านวิชาการของคณาจารย์

การเข้าร่วมกิจกรรม	เข้าทุกครั้ง		เข้าบางครั้ง		ไม่เข้า		ไม่ตอบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การเข้าร่วมกิจกรรมการประชุมสัมมนา/อบรมทางวิชาการที่จัดโดยคณะ	38	32.2	62	52.5	5	4.2	13	11.0
การเข้าร่วมกิจกรรมการประชุมสัมมนา/อบรมทางวิชาการที่จัดโดยมหาวิทยาลัย	22	18.6	80	67.8	4	3.4	12	10.2
การเข้าร่วมกิจกรรมการประชุมสัมมนา/อบรมทางวิชาการที่จัดโดยสถาบัน/หน่วยงานอื่นๆ (ทั้งในและต่างประเทศ)	10	8.5	87	73.7	18	15.3	3	2.5

ตารางที่ 3 ความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านวิชาการของคณาจารย์

รูปแบบกิจกรรม	ต้องการ		ไม่ต้องการ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การไปศึกษาดูงาน	68	57.7	49	41.5*
การเข้ารับการอบรมหลักสูตรระยะสั้น/ระยะยาว	51	43.2	67	56.8
การไปศึกษาต่อเพื่อเพิ่มวุฒิทางการศึกษา	61	51.7	57	48.3
การไปศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ (Short Course) เกี่ยวกับสาขาวิชา/เรื่องที่น่าสนใจ	94	79.7	24	20.3

* มีผู้ไม่ตอบข้อนี้จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8

ระหว่างปิดภาคการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 60.2 และเห็นว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรมควรมาจากสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

2. ผลการเปรียบเทียบวิธีการพัฒนาตนเองด้านวิชาการของคณาจารย์

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างวิธีการพัฒนาด้านวิชาการของคณาจารย์พบว่าโดยภาพรวมอาจารย์ที่มีอายุต่างกันมีการพัฒนาตนเองด้านวิชาการในการอ่าน/ค้นคว้าข้อมูลจากทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่างๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นในด้านการติดตามความรู้/ความก้าวหน้าจากวิทยุ และโทรทัศน์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 4

อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน มีการพัฒนาตนเองด้านวิชาการในการอ่าน/ค้นคว้า

ข้อมูลจากทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่างๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นการติดตามความรู้/ความก้าวหน้าจากวิทยุ และโทรทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ ดังตารางที่ 5

อาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาที่แตกต่างกัน มีการพัฒนาตนเองด้านวิชาการในการอ่าน/ค้นคว้าข้อมูลจากทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่างๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นการติดตามความรู้/ความก้าวหน้าจากวิทยุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 6

นอกจากนี้พบว่าอาจารย์ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีการพัฒนาตนเองด้านวิชาการในการอ่าน/ค้นคว้าข้อมูลจากทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่างๆ โดย

ตารางที่ 4 แสดงผลการเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศในการพัฒนาตนเองด้านวิชาการของ
คณาจารย์ จำแนกตามอายุ

ประเภททรัพยากร สารสนเทศ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
หนังสือในสาขาวิชา	ระหว่างกลุ่ม	3	686.379	228.793	1.085
	ภายในกลุ่ม	114	24034.3	210.827	
	รวม	117	24720.7		
หนังสือต่างสาขาวิชา	ระหว่างกลุ่ม	3	207.512	69.171	1.323
	ภายในกลุ่ม	114	5960.191	52.282	
	รวม	117	6167.703		
วารสาร	ระหว่างกลุ่ม	3	307.022	102.341	.850
	ภายในกลุ่ม	114	13611.5	120.456	
	รวม	117	13918.5		
รายงานการวิจัย	ระหว่างกลุ่ม	3	132.437	44.146	.323
	ภายในกลุ่ม	114	15595.4	136.801	
	รวม	117	15727.8		
CD-ROM	ระหว่างกลุ่ม	3	304.698	101.566	.274
	ภายในกลุ่ม	114	42266.7	370.760	
	รวม	117	42571.4		
Online Resources	ระหว่างกลุ่ม	3	128.788	42.929	1.597
	ภายในกลุ่ม	112	3013.453	26.879	
	รวม	115	3139.241		
อินเทอร์เน็ต	ระหว่างกลุ่ม	3	743.532	247.844	1.441
	ภายในกลุ่ม	113	19436.9	172.008	
	รวม	116	20180.5		
วิทยุ	ระหว่างกลุ่ม	3	497.152	165.717	2.978*
	ภายในกลุ่ม	113	6287.327	55.640	
	รวม	116	6784.479		
โทรทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	3	725.816	241.939	2.771*
	ภายในกลุ่ม	113	9865.415	87.305	
	รวม	116	10591.2		
วีดิทัศน์ (VDO)	ระหว่างกลุ่ม	3	24.124	8.041	.882
	ภายในกลุ่ม	112	1020.738	9.114	
	รวม	115	1044.862		
โดยภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	100.200	33.400	.883
	ภายในกลุ่ม	114	4572.115	40.106	
	รวม	117	4672.316		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 แสดงผลการเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศในการพัฒนาตนเองด้านวิชาการของ
คณาจารย์ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

ประเภททรัพยากร สารสนเทศ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
หนังสือในสาขาวิชา	ระหว่างกลุ่ม	3	1083.700	361.233	1.742
	ภายในกลุ่ม	114	23637.0	207.342	
	รวม	117	24720.7		
หนังสือต่างสาขาวิชา	ระหว่างกลุ่ม	3	218.748	72.916	1.397
	ภายในกลุ่ม	114	5948.955	52.184	
	รวม	117	6167.703		
วารสาร	ระหว่างกลุ่ม	3	733.647	244.549	2.096
	ภายในกลุ่ม	113	13918.5	116.680	
	รวม	116	13918.5		
รายงานการวิจัย	ระหว่างกลุ่ม	3	257.419	85.830	.632
	ภายในกลุ่ม	114	15470.3	135.704	
	รวม	117	15727.8		
CD-ROM	ระหว่างกลุ่ม	3	781.317	260.439	.710
	ภายในกลุ่ม	114	41790.0	366.579	
	รวม	117	42571.4		
Online Resources	ระหว่างกลุ่ม	3	55.442	18.418	.671
	ภายในกลุ่ม	112	3083.799	27.534	
	รวม	115	3139.241		
อินเทอร์เน็ต	ระหว่างกลุ่ม	3	514.195	171.398	.985
	ภายในกลุ่ม	113	19666.3	174.038	
	รวม	116	20180.5		
วิทยุ	ระหว่างกลุ่ม	3	654.499	218.166	4.022**
	ภายในกลุ่ม	113	6129.980	54.248	
	รวม	116	6784.479		
โทรทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	3	778.623	259.541	2.989*
	ภายในกลุ่ม	113	9812.608	86.837	
	รวม	116	10591.2		
วีดิทัศน์ (VDO)	ระหว่างกลุ่ม	3	53.482	17.827	2.014
	ภายในกลุ่ม	112	911.380	8.852	
	รวม	115	1044.862		
โดยภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	250.450	83.483	2.152
	ภายในกลุ่ม	114	4421.866	38.788	
	รวม	117	4672.316		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 6 แสดงผลการเปรียบเทียบการใช้สื่อนิตเทสในการพัฒนาด้านวิชาการของอาจารย์
จำแนกตามสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา

ประเภททรัพยากร สื่อนิตเทส	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
หนังสือในสาขาวิชา	ระหว่างกลุ่ม	3	686.379	228.793	.412
	ภายในกลุ่ม	114	24034.3	210.827	
	รวม	117	24720.7		
หนังสือต่างสาขาวิชา	ระหว่างกลุ่ม	3	6152.232	5.157	.096
	ภายในกลุ่ม	114	6152.232	53.967	
	รวม	117	24720.7		
วารสาร	ระหว่างกลุ่ม	3	80.123	26.708	.218
	ภายในกลุ่ม	113	13838.4	122.464	
	รวม	116	13918.5		
รายงานการวิจัย	ระหว่างกลุ่ม	3	536.160	178.720	1.341
	ภายในกลุ่ม	114	15191.6	133.260	
	รวม	117	15727.8		
CD-ROM	ระหว่างกลุ่ม	3	790.986	263.662	.719
	ภายในกลุ่ม	114	41780.4	366.495	
	รวม	117	42571.4		
Online Resources	ระหว่างกลุ่ม	3	130.939	43.646	1.625
	ภายในกลุ่ม	112	3008.302	26.860	
	รวม	115	3139.241		
อินเทอร์เน็ต	ระหว่างกลุ่ม	3	704.604	234.868	1.363
	ภายในกลุ่ม	113	19475.9	172.353	
	รวม	116	20180.5		
วิทยุ	ระหว่างกลุ่ม	3	623.447	207.816	3.812**
	ภายในกลุ่ม	113	6161.031	54.522	
	รวม	116	6784.479		
โทรทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	3	392.566	130.855	1.450
	ภายในกลุ่ม	113	10198.7	90.254	
	รวม	116	10591.2		
วีดิทัศน์ (VDO)	ระหว่างกลุ่ม	3	13.143	4.381	.476
	ภายในกลุ่ม	112	1031.719	9.212	
	รวม	115	1044.862		
โดยภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	70.397	23.466	.581
	ภายในกลุ่ม	114	4601.919	40.368	
	รวม	117	4672.316		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาพรวมและแต่ละด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 7

3. ผลการศึกษาการประยุกต์ใช้สารนิเทศที่ได้จากการพัฒนาตนเองด้านวิชาการของคณาจารย์

การประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้จากการติดตามความรู้/ความก้าวหน้าจากทรัพยากรสารนิเทศประเภทต่างๆ ของคณาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี และได้นำความรู้เหล่านั้นมาสอดแทรก/เสริมในเนื้อหาที่สอนโดยทำเป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 73.7

มีการประยุกต์ใช้ความรู้ในการพัฒนาด้านวิชาการโดยการเขียนบทความทางวิชาการเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ การรับเชิญเป็นวิทยากรในการบรรยายพิเศษ/แสดงปาฐกถาต่างๆ การทำวิจัยเดี่ยว การทำวิจัยเป็นทีม และการขอเพิ่มตำแหน่งทางวิชาการ ล้วนมีผู้ปฏิบัติมากกว่าผู้ไม่ปฏิบัติทั้งสิ้น ยกเว้นการทำวิจัยแบบสหสาขาวิชานั้น จะมีผู้ปฏิบัติน้อยกว่าผู้ไม่ปฏิบัติ โดยมีผู้ปฏิบัติเพียงร้อยละ 23.7 เท่านั้น ดังตารางที่ 8 และเมื่อพิจารณาตามจำนวนเรื่องพบว่าคณาจารย์มีการเขียนบทความทางวิชาการเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่มากกว่าการประยุกต์ใช้ความรู้ในด้านอื่นๆ โดยมีจำนวนเฉลี่ย 5.86 เรื่อง (ในรอบ 2 ปี) ดังตารางที่ 9

เมื่อจำแนกตามเพศพบว่าอาจารย์เพศชายมีการประยุกต์ใช้ความรู้ในการพัฒนาตนเองด้านวิชาการโดยการรับเชิญเป็นวิทยากรในการบรรยายพิเศษ/แสดงปาฐกถาต่างๆ มากที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 7.24 เรื่อง ส่วนอาจารย์เพศหญิงมีการประยุกต์ใช้ความรู้ในการพัฒนาตนเองด้านวิชาการ โดยการวิจัยเดี่ยวมากที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 4.43 เรื่อง และอาจารย์ทั้งชายและหญิงมีประยุกต์ใช้ความรู้ในการพัฒนาตนเองด้านวิชาการโดยการวิจัยแบบสหสาขาวิชาน้อยที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 0.67 เรื่อง และ 1.03 เรื่อง ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาพบว่าอาจารย์ทางด้านศึกษาศาสตร์มีการประยุกต์ใช้ความรู้โดยการเขียนบทความทางวิชาการเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่มากกว่าอาจารย์ทางด้านอื่นๆ โดยเฉลี่ยจำนวน 12.58 เรื่อง ส่วนอาจารย์ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการปฏิบัติในด้านนี้น้อยที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน

1.67 เรื่อง ในการรับเชิญเป็นวิทยากรในการบรรยายพิเศษ/แสดงปาฐกถาต่างๆ นั้น อาจารย์ทางด้านสังคมศาสตร์ได้รับเชิญมากกว่าอาจารย์ทางด้านอื่นๆ โดยเฉลี่ยจำนวน 13.56 เรื่อง ส่วนอาจารย์ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการปฏิบัติในด้านนี้น้อยที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 2.14 เรื่อง ด้านการทำวิจัยเดี่ยว อาจารย์ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการปฏิบัติในด้านนี้มากกว่าอาจารย์ทางด้านอื่นๆ โดยเฉลี่ยจำนวน 2.11 เรื่อง ส่วนอาจารย์ทางด้านมนุษยศาสตร์มีการปฏิบัติในด้านนี้น้อยที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 0.58 เรื่อง ด้านการทำวิจัยเป็นทีม อาจารย์ทางศึกษาศาสตร์ มีการปฏิบัติในด้านนี้มากกว่าอาจารย์ทางด้านอื่นๆ โดยเฉลี่ยจำนวน 2.14 เรื่อง ส่วนอาจารย์ทางด้านสังคมศาสตร์มีการปฏิบัติในด้านนี้น้อยที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 1.25 เรื่อง ด้านการทำวิจัยสหสาขาวิชา อาจารย์ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการปฏิบัติในด้านนี้มากกว่าอาจารย์ทางด้านอื่นๆ โดยเฉลี่ยจำนวน 0.71 เรื่อง ส่วนอาจารย์ทางด้านสังคมศาสตร์มีการปฏิบัติในด้านนี้น้อยที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 0.45 เรื่อง

เมื่อจำแนกตามอายุพบว่าอาจารย์ที่มีอายุระหว่าง 36-40 ปี มีการประยุกต์ใช้ความรู้โดยการเขียนบทความทางวิชาการเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่มากที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 8.53 เรื่อง ส่วนอาจารย์ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีการปฏิบัติในด้านนี้น้อยที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 0.42 เรื่อง ในการรับเชิญเป็นวิทยากรในการบรรยายพิเศษ/แสดงปาฐกถาต่างๆ นั้น อาจารย์ที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป ได้รับเชิญมากที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 6.07 เรื่อง ส่วนอาจารย์ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีการปฏิบัติในด้านนี้น้อยที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 0.78 เรื่อง ด้านการทำวิจัยเดี่ยว อาจารย์ที่มีอายุระหว่าง 36-40 ปี มีการปฏิบัติในด้านนี้มากที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 1.92 เรื่อง ส่วนอาจารย์ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีการปฏิบัติในด้านนี้น้อยที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 0.21 เรื่อง ด้านการทำวิจัยเป็นทีม อาจารย์ที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป มีการปฏิบัติในด้านนี้มากที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 2.13 เรื่อง ส่วนอาจารย์ที่มีอายุระหว่าง 36-40 ปี มีการปฏิบัติในด้านนี้น้อยที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 1.00 เรื่อง ด้านการทำวิจัยสหสาขาวิชา อาจารย์ที่มีอายุระหว่าง 30-35 ปี มีการปฏิบัติในด้านนี้

ตารางที่ 7 แสดงผลการเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศในการพัฒนาตนเองด้านวิชาการ จำแนกตามวิถีทางการศึกษา

ประเภททรัพยากรสารสนเทศ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
หนังสือในสาขาวิชา	ระหว่างกลุ่ม	2	536.559	268.280	1.274
	ภายในกลุ่ม	115	24218.5	210.596	
	รวม	117	24755.1		
หนังสือต่างสาขาวิชา	ระหว่างกลุ่ม	2	81.328	40.664	.757
	ภายในกลุ่ม	115	6180.240	53.741	
	รวม	117	6261.568		
วารสาร	ระหว่างกลุ่ม	2	266.445	133.223	1.085
	ภายในกลุ่ม	115	13614.9	118.391	
	รวม	117	13881.4		
รายงานการวิจัย	ระหว่างกลุ่ม	2	594.281	297.140	2.254
	ภายในกลุ่ม	115	15159.2	131.819	
	รวม	117	15753.5		
CD-ROM	ระหว่างกลุ่ม	2	1444.572	722.286	2.022
	ภายในกลุ่ม	115	41085.7	357.267	
	รวม	117	42530.3		
Online Resources	ระหว่างกลุ่ม	2	9.067	4.534	.162
	ภายในกลุ่ม	115	3219.984	28.000	
	รวม	117	3229.051		
อินเทอร์เน็ต	ระหว่างกลุ่ม	2	13.857	6.928	.039
	ภายในกลุ่ม	115	20376.4	177.186	
	รวม	117	20390.3		
วิทยุ	ระหว่างกลุ่ม	2	95.762	47.881	.851
	ภายในกลุ่ม	115	6469.357	56.255	
	รวม	117	6565.119		
โทรทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	2	114.589	57.295	.627
	ภายในกลุ่ม	115	10511.8	91.407	
	รวม	117	10626.4		
วีดิทัศน์ (VDO)	ระหว่างกลุ่ม	2	4.734	2.367	.238
	ภายในกลุ่ม	115	1145.376	9.960	
	รวม	117	1150.110		
โดยภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	41.217	20.609	.512
	ภายในกลุ่ม	115	4631.099	40.270	
	รวม	117	4672.316		

ตารางที่ 8 การประยุกต์ใช้ความรู้ในการพัฒนาตนเองด้านวิชาการของคณาจารย์

การประยุกต์ใช้ความรู้ในการพัฒนาตนเอง	ไม่ได้ปฏิบัติ		ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การเขียนบทความทางวิชาการเพื่อพิมพ์เผยแพร่	54	45.8	64	54.2
การรับเชิญเป็นวิทยากรในการบรรยายพิเศษ/ แสดงปาฐกถาต่างๆ	42	35.6	76	64.4
ทำวิจัยเดี่ยว (Single Disciplinary)	56	47.5	62	52.5
ทำวิจัยเป็นทีม*	33	28.1	84	71.1
ทำวิจัยแบบสหสาขาวิชา (Multidisciplinary) **	69	58.5	28	23.7
การขอ/เพิ่มตำแหน่งทางวิชาการ***	25	21.2	91	77.1

* ไม่ตอบแบบสอบถามจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8

** ไม่ตอบแบบสอบถามจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8

***ไม่ตอบแบบสอบถามจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7

ตารางที่ 9 การประยุกต์ใช้ความรู้จากการติดตามความก้าวหน้าของสาขาวิชา เพื่อพัฒนาตนเองด้านวิชาการของคณาจารย์

การประยุกต์ใช้ความรู้	จำนวนเรื่อง (ในรอบ 2 ปี)	
	\bar{x}	S.D.
การเขียนบทความทางวิชาการเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่	5.68	34.69
การรับเชิญเป็นวิทยากรในการบรรยายพิเศษ/แสดงปาฐกถาต่างๆ	4.38	10.67
การทำวิจัยเดี่ยว (Single Disciplinary)	1.24	2.14
การทำวิจัยเป็นทีม	1.97	2.18
การทำวิจัยแบบสหสาขาวิชา (Multidisciplinary)	0.56	1.09

มากที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 0.70 เรื่อง ส่วนอาจารย์ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีการปฏิบัติในด้านนี้น้อยที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 0.25 เรื่อง

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการสอนพบว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอน ระหว่าง 11-15 ปี มีการประยุกต์ใช้ความรู้โดยการเขียนบทความทางวิชาการเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่มากที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 24.00 เรื่อง ส่วนอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนระหว่าง 6-10 ปี มีการปฏิบัติในด้านนี้น้อยที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 1.5 เรื่อง ในการรับเชิญเป็นวิทยากรในการบรรยายพิเศษ/แสดงปาฐกถาต่างๆ นั้น อาจารย์ที่มี

ประสบการณ์ในการสอนระหว่าง 6-10 ปี ได้รับเชิญมากที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 8.83 เรื่อง ส่วนอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนระหว่าง 11-15 ปี มีการปฏิบัติในด้านนี้น้อยที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 2.0 เรื่อง ด้านการทำวิจัยเดี่ยว อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอน 15 ปีขึ้นไป มีการปฏิบัติในด้านนี้มากที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 1.78 เรื่อง ส่วนอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 5 ปี มีการปฏิบัติในด้านนี้น้อยที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 0.57 เรื่อง ด้านการทำวิจัยเป็นทีม อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอน 15 ปีขึ้นไป มีการปฏิบัติในด้านนี้มากที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 2.44 เรื่อง ส่วน

อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนระหว่าง 11-15 ปี มีการปฏิบัติในด้านนี้น้อยที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 1.00 เรื่อง ด้านการทำวิจัยสหสาขาวิชา อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอน 15 ปีขึ้นไป มีการปฏิบัติในด้านนี้มากที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 0.78 เรื่อง ส่วนอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนระหว่าง 6-10 ปี และ 11-15 ปี มีการปฏิบัติในด้านนี้น้อยที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 0.21 เรื่อง เท่ากัน

เมื่อจำแนกตามวุฒิทางการศึกษาพบว่า อาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท มีการประยุกต์ใช้ความรู้โดยการเขียนบทความทางวิชาการเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่มากที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 6.35 เรื่อง ส่วนอาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีการปฏิบัติในด้านนี้น้อยที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 0.50 เรื่อง ในการรับเชิญเป็นวิทยากรในการบรรยายพิเศษ/แสดงปาฐกถาต่างๆ นั้น อาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก ได้รับเชิญมากที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 4.80 เรื่อง ส่วนอาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีการปฏิบัติในด้านนี้น้อยที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 0.62 เรื่อง ด้านการทำวิจัยเดี่ยว อาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก มีการปฏิบัติในด้านนี้มากที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 2.32 เรื่อง ส่วนอาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีการปฏิบัติในด้านนี้น้อยที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 0.12 เรื่อง ด้านการทำวิจัยเป็นทีม อาจารย์

ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก มีการปฏิบัติในด้านนี้มากที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 2.03 เรื่อง ส่วนอาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีการปฏิบัติในด้านนี้น้อยที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 1.00 เรื่อง ด้านการทำวิจัยสหสาขาวิชา อาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก มีการปฏิบัติในด้านนี้มากที่สุด โดยเฉลี่ยจำนวน 0.70 เรื่อง ส่วนอาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ไม่ได้ปฏิบัติในด้านนี้

การขอ/เพิ่มตำแหน่งทางวิชาการเป็นอีกวิธีการหนึ่งในการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้จากการติดตามความรู้ ความก้าวหน้าของสาขาวิชาเพื่อการพัฒนาด้านวิชาการ แต่คณาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีเหตุผลที่ไม่ขอ/เพิ่มตำแหน่งทางวิชาการเรียงตามลำดับดังนี้ หน่วยงานไม่เห็นความสำคัญ ร้อยละ 98.3 หน่วยงานไม่สนับสนุนและมีความจำกัดด้านงบประมาณ ร้อยละ 97.5 ดังตารางที่ 10

เหตุผลอื่นๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น คิดเป็นร้อยละ 88.1 มีดังต่อไปนี้ ผลงานยังไม่มาก และคิดว่าจะยังไม่เด่นพอที่จะเสนอขอ, คุณวุฒิและประสบการณ์ ยังไม่เพียงพอที่จะดำเนินการ, ไม่มีเวลา, คิดว่า การพิจารณาคงเข้มข้นมาก เกรงว่าจะไม่ผ่าน (ขอรองศาสตราจารย์), ภาระงานมาก, กรรมการคณะบางคณะทำหน้าที่เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาและชอบแก้ไขในสิ่งที่ไม่ควรแก้ไข ซึ่งมีตัวอย่างให้เห็นอยู่เสมอ,

ตารางที่ 10 เหตุผลที่คณาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ไม่ขอ/เพิ่มตำแหน่งทางวิชาการ

เหตุผลที่ไม่ขอ/เพิ่มตำแหน่งทางวิชาการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	ไม่ตอบข้อนี้		ตอบข้อนี้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีเวลา	11	9.3	105	89.0
มีความจำกัดด้านงบประมาณ	1	0.8	115	97.5
หน่วยงานไม่สนับสนุน	1	0.8	115	97.5
หน่วยงานไม่เห็นความสำคัญ	0	0	116	98.3
มีขั้นตอนยุ่งยากในการดำเนินการ	12	10.2	104	88.1
อื่นๆ	12	10.2	104	88.1

ในข้อนี้มีผู้ไม่ตอบแบบสอบถามจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7

จะขอหลังจากไปเรียนในระดับปริญญาเอกจบแล้ว

2. ข้อจำกัด/อุปสรรคในการพัฒนาด้านวิชาการ

ข้อจำกัด/อุปสรรคในการพัฒนาด้านวิชาการของคณาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีในระดับมากคือ ข้อจำกัดในการศึกษาดูงานในต่างประเทศ ($\bar{x} = 4.00$) และข้อจำกัดด้านเวลา ($\bar{x} = 3.77$) ดังตารางที่ 11

เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์ในการสอน วุฒิทางการศึกษา และสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาพบว่าอาจารย์ทั้งชายและหญิง ทุกช่วงอายุ ทุกช่วงประสบการณ์ในการสอน มีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาโท และปริญญาเอก สำเร็จการศึกษาด้านมนุษยศาสตร์ ด้านศึกษาศาสตร์ ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีข้อจำกัด/อุปสรรคในการพัฒนาด้านวิชาการมากที่สุดคือ ด้านการศึกษาดูงานในต่างประเทศ และพบว่าอาจารย์ที่มีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาโท สำเร็จการศึกษาทางด้านสังคมศาสตร์ มีข้อจำกัด/อุปสรรคในการพัฒนาด้านวิชาการมากที่สุดคือด้านเวลา

ส่วนอาจารย์ที่มีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีนั้นมีข้อจำกัด/อุปสรรคในการพัฒนาด้านวิชาการมากที่สุดคือด้านการศึกษาต่อในต่างประเทศ

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาวิธีการพัฒนาตนเองด้านวิชาการของคณาจารย์

1.1 การค้นคว้าหาความรู้ของคณาจารย์ มีการติดตามความรู้ความก้าวหน้าจากทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภท มากน้อยแตกต่างกันไป แต่โดยภาพรวมคือคณาจารย์มีการติดตามความรู้/ความก้าวหน้าอยู่เสมอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณาจารย์เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนและมีการพัฒนาตนเองตลอดเวลาเพื่อให้การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายมีประสิทธิภาพ ดังที่ ไพฑูรย์ ลินลาร์ตัน (2541, 257) ได้กล่าวไว้ว่าสำนักแห่งจริยธรรมในอาชีพของอาจารย์ก็คือการตั้งใจและได้ทำตามบทบาทและภาระหน้าที่ของอาจารย์อย่างครบถ้วนเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ถ้าอาจารย์มหาวิทยาลัยมี

ตารางที่ 11 อุปสรรคในการพัฒนาตนเองด้านวิชาการของคณาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยภาพรวม

อุปสรรคในการพัฒนาตนเอง	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ข้อจำกัดด้านเวลา	3.77	1.04	มาก
ข้อจำกัดด้านการเงิน	3.22	1.07	ปานกลาง
ข้อจำกัดด้านทักษะความรู้ทั่วไปในการทำวิจัย	2.83	1.02	ปานกลาง
ข้อจำกัดด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ในการทำวิจัย	3.05	1.08	ปานกลาง
ข้อจำกัดด้านทักษะการทำวิจัยในสาขาวิชา	2.87	1.07	ปานกลาง
ข้อจำกัดด้านทักษะการทำวิจัยแบบสหสาขาวิชา	3.33	1.00	ปานกลาง
ข้อจำกัดด้านแหล่งข้อมูลในการค้นคว้า	3.49	1.00	ปานกลาง
ข้อจำกัดด้านทักษะการเขียนบทความทางวิชาการ	2.96	0.97	ปานกลาง
ข้อจำกัดในการเข้าร่วมประชุมสัมมนา/อบรมทางวิชาการในสาขาที่เกี่ยวข้อง	3.21	0.95	ปานกลาง
ข้อจำกัดในการเข้าร่วมการอบรมหลักสูตรระยะสั้นและระยะยาว	3.22	1.02	ปานกลาง
ข้อจำกัดในการศึกษาดูงานในประเทศ	3.28	1.13	ปานกลาง
ข้อจำกัดในการศึกษาดูงานในต่างประเทศ	4.00	1.11	มาก
ข้อจำกัดในการศึกษาต่อในประเทศ	2.78	1.29	ปานกลาง
ข้อจำกัดในการศึกษาต่อในต่างประเทศ	3.41	1.49	ปานกลาง

สำนึกและมีจริยธรรมต้องหมั่นหาความรู้อยู่เสมอ ต้องอ่านบทความและงานวิจัยในเชิงวิชาการของตนเอง ต้องทำการวิจัยในสาขาตนเองอยู่เสมอ และเมื่อแสวงหาความรู้แล้ว บทบาทของอาจารย์คือสอนนิสิต อาจารย์ควรเตรียมการสอนอย่างตั้งใจและให้สิ่งต่างๆ กับนิสิตอย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิม มลิลา (2528) ที่กล่าวถึงคุณลักษณะของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่ดีที่สำคัญอย่างยิ่งคือ ต้องมีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อใช้ประกอบการสอน มีความสนใจที่จะใช้ห้องสมุดและแหล่งวิชาการเสมอๆ ส่วนลักษณะสำคัญเฉพาะด้านของอาจารย์มหาวิทยาลัยที่ดีคือ มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ มีการค้นคว้าวิจัย และเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ เพราะในการบรรจุแต่งตั้งบุคคลเข้าปฏิบัติงานนั้น ได้มีการกำหนดคุณสมบัติและกฎเกณฑ์ไว้เป็นอย่างดี แต่กฎเกณฑ์ต่างๆ นั้น หาได้เป็นหลักประกันที่ดีที่สุดที่จะได้คนที่เหมาะสมแก่หน้าที่เสมอไปไม่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมพงษ์ เกษมสิน (2523, 182) ที่ได้กล่าวไว้ว่า วิทยาการต่างๆ มีความเจริญก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา ได้มีการค้นพบกฎเกณฑ์ใหม่ๆ ซึ่งนำมาใช้แทนของเก่าอยู่เสมอ ดังนั้นจึงทำให้คนที่เคยเหมาะสมอยู่ในสมัยหนึ่ง กลายเป็นคนหย่อนความเหมาะสมไปอีกในสมัยหนึ่งได้โดยง่าย กล่าวโดยสรุปอาจารย์มหาวิทยาลัยจะมีคุณภาพได้ จะต้องมีการพัฒนาด้านวิชาการอย่างสม่ำเสมอ

ในการพัฒนาด้านวิชาการของคณาจารย์ พบว่ามีการอ่านและค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือในสาขาวิชามากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะหนังสือในสาขาวิชาจะให้ข้อมูลได้ตรงตามความต้องการ อีกทั้งยังมีรายละเอียดครอบคลุมในเรื่อง/หัวข้อที่เกี่ยวข้องในเรื่องนั้นๆ มากกว่าทรัพยากรสารสนเทศประเภทอื่นๆ รองลงมาคือ การติดตามความรู้จากวารสารและโทรทัศน์ มีการนำเสนอความก้าวหน้าและพัฒนาการของวิทยาการสาขาต่างๆ ซึ่งช่วยให้ทันเหตุการณ์อยู่เสมอ แต่ที่มีการติดตามในระดับรองลงมาอาจเป็นเพราะวารสารและโทรทัศน์อาจไม่มีเรื่องราวที่ตรงกับความต้องการของคณาจารย์ในช่วงเวลานั้นหรือมีเพียงบางเรื่องเท่านั้น จึงทำให้คณาจารย์ส่วนใหญ่ยังยึดถือข้อมูล ความรู้จากหนังสือในสาขาวิชาเป็นหลัก

1.2 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม พบว่าคณาจารย์ส่วนใหญ่จะเข้าร่วมกิจกรรมเป็นบางครั้ง ไม่ว่าจะหน่วยงานใดเป็นผู้จัด เหตุผลที่คณาจารย์ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมที่คณะหรือมหาวิทยาลัยจัด เป็นเพราะติดสอนและไม่มีเวลา เหตุผลที่คณาจารย์ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมที่หน่วยงาน/สถาบันอื่นจัด เนื่องจากมีงบประมาณที่ค่อนข้างจำกัด ประกอบกับกิจกรรมส่วนใหญ่มักจัดที่ส่วนกลางหรือกรุงเทพมหานคร ซึ่งการเดินทางจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง ทั้งค่าเดินทาง ค่าที่พัก รวมทั้งค่าลงทะเบียนด้วย ทำให้บางภาควิชา/คณะวิชาจะต้องมีการหมุนเวียนกันไป คณาจารย์จึงเข้าร่วมกิจกรรมได้เป็นบางครั้งเท่านั้น

ในส่วนของความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านวิชาการของคณาจารย์นั้น พบว่า ต้องการไปศึกษาเพิ่มพูนความรู้ระยะสั้น (Short Course) เกี่ยวกับสาขาวิชา/เรื่องที่น่าสนใจมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณาจารย์ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาโท และมีเหตุผลหลายประการที่คณาจารย์ไม่ต้องการไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น อาทิเช่น การใช้ทุน อายุ ปัญหาสุขภาพ หรือภาระครอบครัว จึงไม่สามารถทุ่มเทให้การศึกษาค้นคว้าที่ควรใช้ระยะเวลาอันได้ จึงสนใจการศึกษาในระยะสั้นๆ เฉพาะเรื่อง เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความรู้เพิ่มมากขึ้นเท่านั้น

2. ผลการเปรียบเทียบวิธีการพัฒนาตนเองด้านวิชาการของคณาจารย์

จากผลการวิจัย พบว่าอาจารย์ที่มีอายุ สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา และประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน จะมีการพัฒนาตนเองด้านวิชาการโดยการติดตามความรู้จากทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่างๆ แตกต่างกันไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะธรรมชาติของแต่ละสาขาวิชาแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวรรณศรีคุณ (2521) ที่พบว่าอาจารย์ที่มีอายุราชการต่างกันมีความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านวิชาการแตกต่างกัน ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยของจิรเนาว์ ทศศรี (2533) ที่พบว่าเมื่อเปรียบเทียบการพัฒนาตนเองจำแนกตามอายุและประสบการณ์ในการสอน ปรากฏว่าส่วนใหญ่ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตาม

ก็ตามในการศึกษาค้นคว้าจากทรัพยากรสารสนเทศประเภทอื่น ๆ พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะความสำนึกในบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์มหาวิทยาลัย ที่จะต้องศึกษา พัฒนา และสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ โดยการติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการอยู่เสมอ ไม่ทางใดก็ทางหนึ่งอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

3. ผลการศึกษาการประยุกต์ใช้สารสนเทศที่ได้จากการพัฒนาตนเองด้านวิชาการของคณาจารย์

ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ในการพัฒนาด้านวิชาการของคณาจารย์จากจำนวนเรื่องพบว่ามี การเขียนบทความทางวิชาการเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่มากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะโดยปกติคณาจารย์มีการติดตามความรู้/ความก้าวหน้าในวิทยาการใหม่ ๆ เป็นประจำอยู่แล้ว การที่จะนำความรู้ที่ได้นั้นมาถ่ายทอด/เขียนเป็นบทความเพื่อเผยแพร่ให้นักศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทั่วไปได้ทราบจึงเป็นเรื่องที่ทำได้ไม่ยากนัก เป็นการทำหน้าที่สืบสานวิชาการและประเมินความรู้ไว้ให้แก่วงวิชาการต่อไป (ไพฑูริย์ สินลาร์รัตน์, 2541, 258) ทำให้คณาจารย์มีการเขียนบทความทางวิชาการเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่มากกว่าการประยุกต์ใช้ความรู้ในด้านอื่น ๆ

ส่วนในเรื่องการทำวิจัย ไม่ว่าจะเป็นการวิจัยเดี่ยว วิจัยเป็นทีม หรือวิจัยแบบสหสาขาวิชาจะมีจำนวนเรื่องโดยเฉลี่ยน้อยมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการส่งเสริมงานวิจัยยังไม่กว้างขวางเท่าที่ควร งบประมาณเพื่อการวิจัยยังมีน้อย (ไพฑูริย์ สินลาร์รัตน์, 2541, 222) รวมทั้งข้อจำกัดในหลายๆ ด้าน ดังที่คณาจารย์ได้ให้เหตุผลไว้ว่าทำไมจึงไม่ทำวิจัยหรือทำกันน้อย เหตุผลที่สำคัญคือ กำลังเขียนตำรา หรือมุ่งเขียนตำรามากกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของจිරเนว ทัตศรี (2533) พบว่า วิธีการพัฒนาด้านวิชาการที่อาจารย์พยาบาลมหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ ต้องการมากที่สุดคือ การเขียนตำราทางวิชาการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุธีระ ทานตวนิช (2519) มานิดา เพชรรัตน์ (2529) ที่พบว่า อุปสรรคสำคัญมากที่สุดถึงปานกลางที่อาจารย์ส่วนมากเห็นว่าทำให้ไม่อาจทำการวิจัยได้คือ ขาดการสนับสนุนด้านการเงิน ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ในการทำวิจัย และด้านทักษะความรู้ทั่วไปในการทำวิจัย

4. ข้อจำกัด/อุปสรรคในการพัฒนาตนเองด้านวิชาการ

ข้อจำกัด/อุปสรรคในการพัฒนาตนเองด้านวิชาการของคณาจารย์ในระดับมากคือ การศึกษาดูงานในต่างประเทศ ข้อจำกัดด้านเวลา และข้อจำกัดด้านแหล่งข้อมูลในการค้นคว้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุธีระ ทานตวนิช (2519) และมานิดา เพชรรัตน์ (2529) ที่พบว่าอุปสรรคสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาบุคลากรในสถาบันคือ ข้อจำกัดทางด้านเวลา ส่วนข้อจำกัดในการศึกษาดูงานในต่างประเทศนั้น คงจะมีเหมือนกันเกือบทุกมหาวิทยาลัย เพราะมีข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณ เป็นสำคัญ การไปศึกษาดูงานในต่างประเทศนั้นมีค่าใช้จ่ายสูงมาก ถ้าไม่มีหน่วยงาน/สถาบันในประเทศนั้น ๆ ให้การสนับสนุนก็ยากที่คณาจารย์จะมีโอกาสเช่นนั้นได้ ฉะนั้นผู้บริหารทุกระดับควรพิจารณาว่าจะทำอย่างไรที่จะให้ภาควิชา/คณะวิชาได้รับความช่วยเหลือหรือความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาคณะและมหาวิทยาลัยในระยะยาวต่อไป เพราะการศึกษาดูงานจะเป็นการนำเอาประสบการณ์ใหม่ๆ มาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ก้าวหน้ากว่าที่เป็นอยู่ (หวน พินธุพันธ์, 2528 อ้างถึงใน จิรเนว ทัตศรี, 2533, 14-15) ส่วนในเรื่องข้อจำกัดด้านแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้านั้นพบว่าในปัจจุบันการค้นคว้าข้อมูลข่าวสารผ่านทางอินเทอร์เน็ตเป็นเรื่องที่สามารถทำได้ไม่ยากนัก หากมหาวิทยาลัยให้การสนับสนุนให้มีความพร้อมในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ที่สำคัญในการติดต่อสื่อสาร การเข้าถึงข้อมูลที่สะดวกรวดเร็ว และห้องสมุดได้รับงบประมาณอย่างเพียงพอในการที่จะจัดสรรทรัพยากรสารสนเทศไม่ว่าจะเป็นหนังสือ วารสาร หรือสื่อทัศนวัสดุต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในแต่ละสาขาวิชาอย่างเพียงพอ ซึ่งจะทำให้คณาจารย์สามารถค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาตนเองด้านวิชาการให้ก้าวหน้าในสายวิชาชีพของตนเองต่อไป เพราะมหาวิทยาลัยนั้นมีภารกิจและหน้าที่เพื่องานวิชาการ วิชาชีพของอาจารย์มหาวิทยาลัยจึงเป็นอาชีพของวิชาการ และเป็นวิชาชีพที่มีการต่อเนื่องทางวิชาการ ได้รับการพัฒนาจากนักวิชาการด้วยกันเอง อาจารย์มหาวิทยาลัยจึงมีวัฒนธรรมในทาง

วิชาชีพของตนเองโดยเฉพาะเป็นวัฒนธรรมของการแสวงหาความลึกซึ้งและความเป็นเลิศ หน้าที่ของอาจารย์จึงต้องแสวงหาความเป็นเลิศ พัฒนาและเผยแพร่วิชาการของสาขาตนเองอยู่เสมอ (ไพฑูรย์ ลินลารัตน์, 2541, 254)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. คณะวิชาต่างๆ ต้องมีการวางแผนเพื่อจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาตนเองให้แก่บุคลากร
2. ผู้บริหารควรสนับสนุน ส่งเสริมในด้านงบประมาณให้แก่ห้องสมุด เพื่อพัฒนาแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าและทำวิจัยเพิ่มมากขึ้น
3. ควรขยายเวลาในการเปิดปิดห้องสมุด
4. มหาวิทยาลัยควรมีห้องสมุดที่ดีและมีความพร้อมทั้งในด้านบุคลากร สถานที่ และอุปกรณ์อำนวยความสะดวก
5. มหาวิทยาลัยควรลงทุนเรื่องวารสารต่างประเทศอย่างสม่ำเสมอว่านี้ และควรจัดหาแหล่งข้อมูลที่ดีต่อเชื่อมโยงได้ง่าย
6. ควรมีการสร้างเครือข่ายวิชาการต่างสถาบัน
7. คณะ/มหาวิทยาลัยควรมหาแหล่งทุนสนับสนุนในการศึกษาต่อเพื่อเพิ่มวุฒิทางการศึกษา และการศึกษาระยะสั้น (Short Course) ให้แก่บุคลากรมากกว่าที่เป็นอยู่
8. ผู้บริหารทุกระดับควรเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรให้มาก และควรดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อแก้ไขปัญหา มิใช่เป็นลักษณะคลื่นกระทบฝั่ง
9. อาจารย์ควรมีการวางแผนในการพัฒนาตนเอง เช่น ในระยะเวลา 5 ปี จะทำอะไรบ้าง จะทำวิจัยที่เรื่องเขียนบทความทางวิชาการหรือตำราที่เรื่อง ควรตั้งเป้าไว้แล้วพยายามทำให้ได้ตามแผน
10. คณะ/มหาวิทยาลัย ควรรวบรวมแผนงานของอาจารย์แต่ละคนเพื่อวิเคราะห์ภาพรวมของคณะในระยะ 5 ปี (หรือตามวาระของคณบดี/อธิการบดี/รองฯ วิทยาเขต) แล้วนำมาพิจารณาสนับสนุนในส่วนต่างๆ เช่น หาแหล่งทุน หรือสนับสนุน ส่งเสริมในด้านอื่นๆ
11. การพัฒนาตนเองนั้น มีความสำคัญอยู่ที่จิตวิญญาณของแต่ละบุคคลในการสำนึกหน้าที่ โดยมีหน่วย

งานให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ เพื่อให้เกิดความเป็นเลิศทางวิชาการ ฉะนั้นมหาวิทยาลัย คณะ บรรณารักษ์ทางวิชาการ และงบประมาณต้องมีอยู่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับสมาชิกในการที่จะพัฒนาตนเอง

เอกสารอ้างอิง

- เกศินี หงส์นันท์. (2531). ยุทธวิธีในการบริหารงานบุคคล ในรัฐวิสาหกิจ. วารสารกรมบัญชีกลาง, 29(กรกฎาคม-สิงหาคม), 79-89.
- จินตนา ยูนิพันธ์ และคณะ. (2530). รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาตนเองของพยาบาลไทย. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- จิรเนาว์ ทศศรี. (2533). การพัฒนาตนเองด้านวิชาการของอาจารย์ในคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สงขลา: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เฉลิม มลิลลา. (2528). ลักษณะของอาจารย์มหาวิทยาลัยที่ดี. วารสารรามคำแหง, 10(กุมภาพันธ์), 123-135.
- นงเยาว์ ธาราศรีสุทธิ และคณะ. (2529). หลักการบริหารโรงเรียนมัธยม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เนื่องนิตย์ จำแก้ว. (2537). การศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2528). การบริหารบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พนัส หันนาคินทร์. (2530). การบริหารบุคลากร. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- พนัส หันนาคินทร์. (2526). การบริหารบุคลากรโรงเรียน. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- เพ็ญแข แสงแก้ว. (2541). การวิจัยทางสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไพฑูรย์ ลินลารัตน์. (2541). จำเป็นต้องปฏิรูประบบการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนลิช ลิทธิสมบุรณ์. (2536). รูปแบบการพัฒนาคณาจารย์ในมหาวิทยาลัย. การศึกษาแห่งชาติ. 27(กุมภาพันธ์-มีนาคม), 78-82.

- มานิดา เพชรรัตน์. (2529). การศึกษาปัญหาและความต้องการด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยในภาคใต้. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2535). การพัฒนาครู. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2523). การบริหารงานบุคคลแผนใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุธีระ ทานตวนิช. (2519). บทบาททางวิชาการของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ปีการศึกษา 2517. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุวรรณี ศรีคุณ. (2521). ปัญหาและความต้องการพัฒนาด้านวิชาการของคณาจารย์วิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.